

บทบาทของครูต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบ

บูรณาการเนื้อหาและภาษาในระดับประถมศึกษา

The Role of Teachers in the Success of Content and Language Integrated Learning Instruction in Primary Education

ณัฐศิริ อ่อนจันทร์^{1*} นันชิดา วังวิเศษ² สรวิชญ์ เปาเส้ง³

Nuttasiri Onjun^{1*} Nansida Wangvises² Sorawit Paoseng³

^{1*,2,3} โรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่านสงเคราะห์ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

^{1*,2,3} Nikhomsang toneng lamnam nan songkhro 3 school, The Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2

*Corresponding author's e-mail: Nuttasiri00@gmail.com

Received: January 13, 2025

Revised: February 4, 2025

Accepted: March 6, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้แสดงผลการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning - CLIL) ในระดับประถมศึกษา โดยเน้นการผสมผสานการพัฒนาทักษะภาษากับการเรียนรู้เนื้อหาเฉพาะทางอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ CLIL ในระดับประถมศึกษาถูกพิสูจน์ว่าเพิ่มพูนทักษะการคิดขั้นสูง ความสามารถในการสื่อสาร และความตระหนักในวัฒนธรรมที่หลากหลาย กรอบแนวคิด 4Cs (เนื้อหา การสื่อสาร ความคิด วัฒนธรรม) ถูกใช้เป็นฐานในการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับบริบทชีวิตจริง อย่างไรก็ตาม การนำ CLIL ไปใช้ในประเทศไทยเผชิญกับข้อจำกัด เช่น ขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านภาษาและเนื้อหา รวมถึงการขาดการอบรมที่มีคุณภาพ จากการศึกษางานวิจัยแนะนำว่าการพัฒนาครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเฉพาะทาง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับนานาชาติเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนี้ ครูยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิด วิเคราะห์และส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning บทสรุปของงานนี้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของครูในการออกแบบกิจกรรมที่บูรณาการภาษาและเนื้อหาอย่างมีความหมาย พร้อมทั้งสร้างรากฐานการศึกษา CLIL ที่ยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย

คำสำคัญ: บทบาทครู; การจัดการเรียนการสอน; การบูรณาการเนื้อหาและภาษา; ระดับประถมศึกษา

Abstract

This study showed the study findings on the role of teachers in the success of Content and Language Integrated Learning (CLIL) instruction in primary education, emphasizing the integration of language skill development with effective subject-specific learning. The implementation of CLIL in primary education has been proven to enhance higher-order thinking skills, communication abilities, and cultural awareness. The 4Cs framework (Content, Communication, Cognition, Culture) serves as a foundation for designing curricula and activities that enable students to connect their knowledge with real-life contexts. However, the adoption of CLIL in Thailand faces several challenges, such as a shortage of proficient teachers in both language and subject content, as well as a lack of quality training programs. Research findings suggested that teacher development through practical training workshops, the creation of specialized teaching materials, and the establishment of international collaboration networks are essential. Additionally, teachers play a critical role in fostering a learning environment that stimulates analytical thinking and promotes active learning. The conclusion of this study highlights the significance of teachers in designing meaningful activities that integrate language and content while also building a sustainable foundation for CLIL education in the context of Thailand.

Keywords: Teacher's Role; Teaching and Learning Management; Content and Language Integration; Primary Education

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา หรือ CLIL (Content and Language Integrated Learning) ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในฐานะนวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนรู้ภาษาและเนื้อหาเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้รูปแบบนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านเนื้อหาในวิชาเฉพาะและทักษะภาษาที่ใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ที่ต้องการบุคลากรที่มีทักษะหลายด้าน (Chen, 2023; Campillo-Ferrer et al., 2020) ในระดับประถมศึกษา การใช้แนวทาง CLIL มีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะเด็กในช่วงวัยนี้มีความสามารถในการซึมซับภาษาและเนื้อหาใหม่ ๆ ได้ดี และการเริ่มเรียนรู้ภาษาเพิ่มเติมตั้งแต่ในวัยเด็กช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาตลอดชีวิต (Setyaningrum & Purwati, 2020; Chen, 2023) โดย CLIL ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ความสามารถในการสื่อสาร และความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Estrada & Segura, 2022) บทบาทของครูถือเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การจัดการเรียนการ

สอนแบบ CLIL ประสบความสำเร็จ (Banegas & del Pozo Beamud, 2022) ครูในระบบ CLIL ต้องมีความสามารถหลากหลายทั้งด้านเนื้อหาและภาษาต่างประเทศ รวมถึงต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเป้าหมายของเนื้อหาและภาษาเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน (Coyle et al., 2010) นอกจากนี้ ครูยังมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน (Anggraini et al., 2023)

ในประเทศไทย แม้จะมีการริเริ่มนำแนวทาง CLIL มาใช้ในบางโรงเรียน แต่ยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความพร้อมของครูในด้านทักษะภาษาอังกฤษ การขาดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และการขาดแผนการอบรมครูในด้านนี้อย่างเป็นระบบ (กรรณิการ์ บุญขาว, 2567) ดังนั้น การศึกษาบทบาทของครูในบริบทการจัดการเรียนการสอน CLIL ในระดับประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยการศึกษาบทบาทของครูในบริบทการจัดการเรียนการสอน CLIL ในระดับประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การจัดการเรียนการสอนแบบ Content and Language Integrated Learning (CLIL) ซึ่งเน้นการบูรณาการเนื้อหาและภาษาไปพร้อมกัน จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจและเริ่มนำมาใช้ในระดับประถมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาในขณะที่เรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ

การจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติในหลายด้าน ได้แก่ การพัฒนาทักษะการสื่อสาร สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ การพัฒนาครู แผนการศึกษาแห่งชาติเน้นให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาแบบสองภาษา และการเรียนรู้เชิงบูรณาการ การเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา CLIL เป็นหนึ่งในแนวทางที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพสูงขึ้น เพราะผู้เรียนสามารถพัฒนา Critical Thinking และ Problem-Solving Skills ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจและหาแนวทางพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทาง CLIL ถูกพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิด 4Cs ได้แก่ เนื้อหา (Content) การสอนเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง, การสื่อสาร (Communication) การใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อสื่อสารในกระบวนการเรียนรู้, ความคิด (Cognition) การพัฒนาทักษะการคิด และ วัฒนธรรม (Culture) การเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Coyle et al., 2010) แนวคิดนี้ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างมีความหมาย โดยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและเชื่อมโยงกับบริบททางวัฒนธรรม (Reinoso, 2023) โดย CLIL ยังช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ การประเมินผล และการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมนักเรียนสำหรับอนาคตที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Estrada & Segura, 2022) ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า CLIL ช่วยส่งเสริมความมั่นใจและแรงจูงใจของนักเรียนในการเรียนรู้ภาษา รวมถึงช่วยให้การเรียนรู้เนื้อหาเป็นไปอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Chen, 2023; กรรณิการ์ บุญขาว, 2567) สำหรับความท้าทายและข้อจำกัดในการนำ CLIL

มาใช้ในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น แม้ว่า CLIL จะมีประโยชน์มากมาย แต่การนำมาใช้ในระดับประถมศึกษา ยังคงมีความท้าทายหลายประการ เช่น การขาดแคลนครูที่มีทักษะภาษาเพียงพอ การออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสม และการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งเนื้อหาและภาษา (Antropova et al., 2021) นอกจากนี้ การสร้างความสมดุลระหว่างเป้าหมายของการสอนเนื้อหาและการพัฒนาทักษะภาษาเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ครูต้องเผชิญ (Waloyo et al., 2021) ซึ่งครูหลายคนยังขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสอน และต้องพึ่งพาสื่อการเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสม (กัลยา จันทรพรหมณ์, 2563) การอบรมและพัฒนาทักษะครูอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ CLIL สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Anggraini et al., 2023) แม้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะทางภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ แต่ในบริบทของประเทศไทย ยังขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของครู ในการดำเนินการสอน CLIL ในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะ ครูไทยหลายคนยังเผชิญปัญหาด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษ ความมั่นใจในการสอน และขาดแหล่งทรัพยากรที่เพียงพอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการสอนแบบบูรณาการ นอกจากนี้ ยังไม่มีการวิจัยที่เพียงพอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครู และ การสนับสนุนทางวิชาการ ที่เหมาะสมต่อการสอน CLIL อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทโรงเรียนไทย ดังนั้น การศึกษาบทบาทของครูใน CLIL จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อระบุความท้าทายและแนวทางปรับปรุงที่เหมาะสมต่อบริบทของประเทศไทย

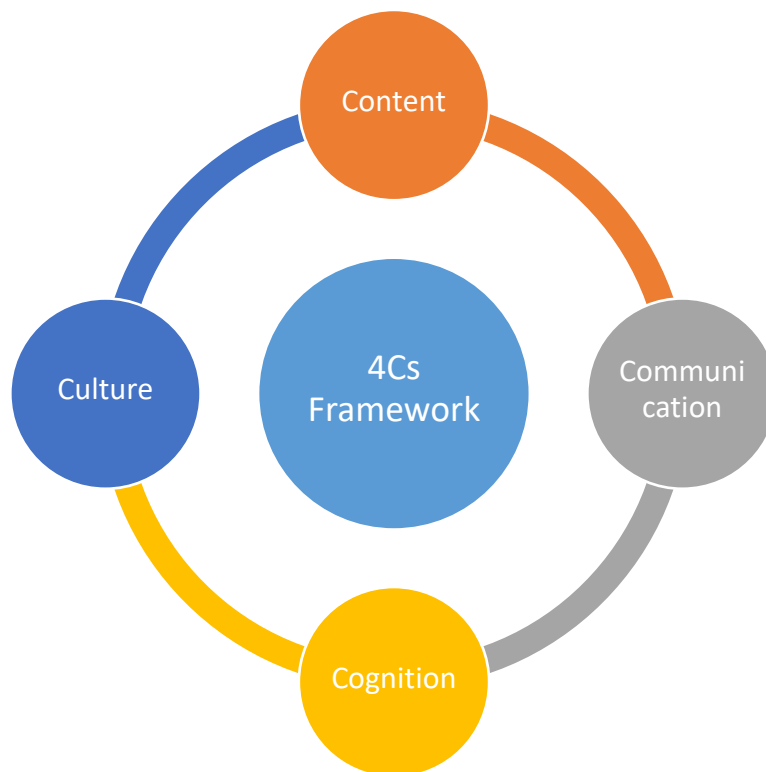
บทความนี้มุ่งศึกษาบทบาทของครูต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL ในระดับประถมศึกษา โดยเน้นการวิเคราะห์บทบาทของครูในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งเนื้อหาและภาษา นอกจากนี้ บทความยังนำเสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูและระบบการสนับสนุนที่จำเป็น เพื่อให้ CLIL สามารถนำไปใช้ในบริบทของประเทศไทยได้อย่างยั่งยืน

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา หรือ CLIL (Content and Language Integrated Learning) มีรากฐานจากแนวคิดทางการศึกษาและภาษาศาสตร์ที่มุ่งเน้นการรวมการเรียนรู้เนื้อหาเฉพาะทางเข้ากับการพัฒนาทักษะภาษาในลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการและความคิดสร้างสรรค์ (Coyle et al., 2010) ประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning - CLIL) เป็นแนวทางการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการกับการพัฒนาทักษะภาษาไปพร้อมกัน โดยผู้เรียนจะได้ศึกษาเนื้อหาวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือสังคมศึกษา ผ่านการใช้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบมีความหมายและเป็นธรรมชาติ (Coyle et al., 2010) กระบวนการเรียนการสอน CLIL มุ่งเน้น การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการสื่อสาร เช่น

การอภิปราย การทำโครงการ และการแก้ปัญหา โดยใช้ กรอบแนวคิด 4Cs Framework ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการออกแบบหลักสูตร ประกอบด้วย Content (เนื้อหา) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เฉพาะทางในสาขาต่างๆ, Communication (การสื่อสาร) ที่พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนในภาษาเป้าหมาย, Cognition (การคิด) ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และ Culture (วัฒนธรรม) ที่ช่วยให้ผู้เรียนเปิดกว้างต่อมุมมองและวัฒนธรรมที่หลากหลาย แนวคิด 4Cs ช่วยให้การเรียนรู้แบบ CLIL เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งด้านภาษาและวิชาการ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทจริงและสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (Mehisto et al., 2008)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดสำคัญ 4Cs Framework

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง CLIL และการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition - SLA) การเรียนรู้ในระบบ CLIL เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition) โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการใช้ภาษาในบริบทที่มีความหมาย (Meaningful Context) ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียน (Krashen, 1982) Input Hypothesis: แนวคิดของ Krashen เน้นว่าการได้รับข้อมูลทางภาษาในระดับที่สูงกว่าความสามารถของผู้เรียนเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาได้ CLIL ใช้แนวทางนี้โดยการออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่มีความหมายและใช้ภาษาเป้าหมาย Interaction Hypothesis: การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน CLIL ช่วยกระตุ้นการพัฒนาทักษะภาษาและการคิดผ่านการใช้ภาษาจริงในบริบทที่หลากหลาย (Long, 1996)

3. บทบาทของครูในระบบ CLIL ครูในระบบ CLIL มีบทบาทที่ซับซ้อน เนื่องจากต้องเป็นทั้งผู้สอนเนื้อหาและผู้สนับสนุนการพัฒนาทักษะภาษา ครูต้องมีความเข้าใจในหลักการของ CLIL รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ (Banegas & del Pozo Beamud, 2022; Antropova et al., 2021) นอกจากนี้ ครูต้องสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านเนื้อหาและภาษาได้อย่างสมดุล

4. การบูรณาการแนวคิด Bloom's Taxonomy ใน CLIL การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ใน CLIL มักเชื่อมโยงกับ Bloom's Taxonomy ซึ่งแบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ ได้แก่ การจดจำ (Remembering), การเข้าใจ (Understanding), การประยุกต์ (Applying), การวิเคราะห์ (Analyzing), การประเมินผล (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating) (Anderson & Krathwohl, 2001) โดย CLIL มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง เช่น การวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ผ่านการใช้ภาษาในกระบวนการเรียนรู้

5. ความสัมพันธ์ระหว่าง CLIL และการเรียนรู้แบบ Active Learning CLIL สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การทำโครงการ การแก้ปัญหา หรือการอภิปรายในห้องเรียน การใช้ CLIL ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านการออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและภาษา

6. ความท้าทายในการนำ CLIL ไปใช้ในบริบทของประเทศไทย ในบริบทของประเทศไทย การใช้ CLIL เผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การขาดแคลนครูที่มีทักษะภาษาอังกฤษเพียงพอ การออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสม และการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านภาษาและเนื้อหา (กรรณิการ์ บุญขาว, 2567; กัลยา จันทร์พราหมณ์, 2563) นอกจากนี้ การสร้างความสมดุลระหว่างเป้าหมายของการเรียนรู้เนื้อหาและภาษายังเป็นความท้าทายสำคัญที่ครูต้องเผชิญ

7. การสนับสนุนการพัฒนาครูในระบบ CLIL การพัฒนาครูในระบบ CLIL ควรครอบคลุมทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู (Anggraini et al., 2023) การสร้างระบบสนับสนุนครูอย่างครบวงจรจะช่วยเพิ่มโอกาสความสำเร็จของ CLIL ในบริบทของประเทศไทย

8. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ (Campillo-Ferrer et al., 2020) การเรียนรู้แบบนี้ช่วยส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking), การแก้ปัญหา (Problem-Solving) และทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Estrada & Segura, 2022) นอกจากนี้ Integrated Learning ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในรูปแบบของ การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Based Learning) หรือ การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-Based Learning) ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน (Chen, 2023)

9. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) โดยแนวคิด Content and Language Integrated Learning (CLIL) เป็นแนวทางที่ผสมผสานการเรียนรู้เนื้อหาวิชากับการพัฒนาทักษะทางภาษาไปพร้อมกัน โดยการสอนแบบ CLIL ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้เกิด การพัฒนาทักษะภาษาแบบธรรมชาติ และสามารถนำไปใช้ในบริบทจริงได้ (Reinoso, 2023) แนวคิดนี้ยังพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบ 4Cs ได้แก่ เนื้อหา (Content), การสื่อสาร (Communication), การคิด (Cognition) และ วัฒนธรรม (Culture) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านภาษาและทักษะด้านวิชาการไปพร้อมกัน (Anggraini et al., 2023) อย่างไรก็ตาม การนำ CLIL มาใช้ในบริบทโรงเรียนไทยยังมีข้อจำกัด เช่น ความสามารถทางภาษาอังกฤษของครู, การขาดสื่อการสอนที่เหมาะสม และแนวทางการอบรมครูที่ยังไม่เป็นระบบ (กรรณิการ์ บุญขาว, 2567)

10. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทครู (Teacher's Role) บทบาทของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Banegas & del Pozo Beamud, 2022) ในบริบทของ CLIL ครูต้องมีความสามารถทั้งในด้านเนื้อหาวิชาการและทักษะทางภาษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับครูที่ไม่ได้มีพื้นฐานด้านภาษาต่างประเทศมาก่อน (Waloyo et al., 2021) นอกจากนี้ ครูยังต้องสามารถ ออกแบบกิจกรรมที่บูรณาการทั้งเนื้อหาและภาษาเข้าด้วยกัน และสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสนำภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ (Anggraini et al., 2023) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย การพัฒนาครูสำหรับ CLIL ยังขาดแนวทางที่เป็นระบบ เช่น หลักสูตรอบรมครู, การสนับสนุนทรัพยากร และการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม (กัลยา จันทรพรหมณ์, 2563) ซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL ในระดับประถมศึกษาถูกวิเคราะห์ในหลากหลายมิติ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อหลักที่เกี่ยวข้องกับบทบาทครู ความสำเร็จในกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะภาษาและเนื้อหา และปัจจัยสนับสนุนหรืออุปสรรคที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผลการศึกษารูปร่างได้จากการวิเคราะห์ผลงานวิจัยและโครงการที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL

1.1 บทบาทในการวางแผนและออกแบบการสอน ครูมีบทบาทสำคัญในการออกแบบการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้งเนื้อหาและภาษา โดยต้องสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของบทเรียน และเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาทั้งทักษะภาษาและความเข้าใจในเนื้อหา (Banegas & del Pozo Beamud, 2022) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่กำลังพัฒนาทักษะทางภาษาผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ การออกแบบบทเรียนต้องคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียน และใช้ แนวทางที่เป็นรูปธรรม เช่น การใช้ภาพประกอบ การเล่าเรื่อง (Storytelling) และการใช้สื่อโต้ตอบ (Interactive Media) เพื่อช่วยให้

เด็กสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น (Antropova et al., 2021) นอกจากนี้ นักเรียนประถมศึกษาหมักมีสมาธิสั้น การวางแผนการสอนที่แบ่งเนื้อหาออกเป็นช่วงสั้น ๆ และสลับกิจกรรมที่หลากหลายจึงเป็นสิ่งสำคัญในการคงความสนใจของนักเรียนไว้

1.2 บทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากการวางแผน ครูยังต้องเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านเนื้อหาและภาษา โดยใช้เทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น เช่น เกม บทบาทสมมุติ (Role-Playing) และการใช้เทคโนโลยี เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Estrada & Segura, 2022) สำหรับนักเรียนระดับประถม การเรียนผ่านเกม (Game-Based Learning) มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และทำให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น นอกจากนี้ การใช้บทบาทสมมุติยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาในบริบทที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในการใช้ภาษาในชีวิตจริง (Chen, 2023) การศึกษาโดย กัลยา จันทรพรหมณ์ (2563) พบว่าการนำ CLIL มาใช้ในระดับประถมศึกษาโดยใช้ กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมผ่านการทดลอง หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการเล่าเรื่อง สามารถช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาและภาษาได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การบูรณาการเทคโนโลยี เช่น วิดีโอและแอปพลิเคชันการเรียนรู้ สามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจและโต้ตอบกับผู้เรียนได้มากขึ้น

1.3 บทบาทในการประเมินผล ครูต้องสามารถพัฒนารูปแบบการประเมินผลที่สามารถวัดได้ทั้งความสามารถทางภาษาและเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญในระบบ CLIL (Chen, 2023) ในระดับประถมศึกษา การประเมินผลต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของวัยผู้เรียน โดย การใช้วิธีการประเมินแบบหลากหลาย (Multimodal Assessment) เช่น การประเมินผ่านการสังเกต การนำเสนอผลงาน หรือการทำโครงงานย่อย ซึ่งสามารถช่วยให้ครูเข้าใจถึงพัฒนาการของนักเรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การใช้ Rubric และการประเมินแบบ Formative Assessment ช่วยให้คุณครูสามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนและปรับปรุงแนวทางการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาโดย Estrada & Segura (2022) พบว่าการใช้การประเมินแบบ Portfolio Assessment ในชั้นเรียนประถมศึกษาที่ใช้ CLIL ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง และทำให้ครูสามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนในระยะยาวได้ การใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายยังช่วยลดความเครียดของนักเรียน โดยเฉพาะเด็กที่ยังไม่คุ้นเคยกับการใช้ภาษาต่างประเทศในการเรียน

1.4 บทบาทในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียน ครูมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนรู้แบบ CLIL ได้ โดยต้องสามารถเลือกใช้ สื่อประกอบการสอนที่เหมาะสม และ ปรับปรุงกลยุทธ์การสอน เพื่อรองรับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน (Anggraini et al., 2023) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งยังคงพัฒนาทักษะทางภาษาผ่านการเรียนรู้จากบริบท ครูจึงต้องใช้เทคนิคการช่วยเหลือ เช่น การให้คำใบ้ การอธิบายซ้ำ และการใช้ภาพหรือวิดีโอประกอบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น การศึกษาโดย กรรณิการ์ บุญขาว (2567) พบว่าครูที่ให้การสนับสนุนผู้เรียนผ่านการให้

สื่อเสริม เช่น การ์ดคำศัพท์ เพลง และกิจกรรมกลุ่ม สามารถช่วยให้นักเรียนระดับประถมศึกษาารู้สึกมั่นใจและกล้าสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้น การสนับสนุนด้านอารมณ์ก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยครูต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัย เพื่อให้นักเรียนไม่กลัวที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้ นอกจากนี้ นักเรียนระดับประถมศึกษาก็มีความหลากหลายในระดับความสามารถทางภาษา ครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนตามความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีทักษะภาษาสูงสามารถได้รับมอบหมายให้ช่วยเพื่อนในกลุ่มผ่านกิจกรรม Peer Learning ซึ่งช่วยส่งเสริมทั้งความสามารถทางภาษา และทักษะการทำงานร่วมกัน (Waloyo et al., 2021)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL

การจัดการเรียนการสอนแบบ Content and Language Integrated Learning (CLIL) ในระดับประถมศึกษา มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ ทั้งในแง่ของครู ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา นักเรียนระดับประถมศึกษา มีลักษณะเฉพาะที่ต้องได้รับการพิจารณา เช่น พัฒนาการทางภาษาที่รวดเร็ว ความสามารถในการเรียนรู้ผ่านการเล่น และระดับสมาธิที่จำกัด ทำให้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครู สื่อการเรียนรู้ และการสนับสนุนจากโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งขึ้น

2.1 ความรู้และทักษะของครู ความสำเร็จของ CLIL ขึ้นอยู่กับ ความสามารถของครูในการบูรณาการภาษาและเนื้อหา ครูที่มีระดับทักษะทางภาษาสูง (เช่น ระดับ C1 ตามมาตรฐาน CEFR) มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินการสอนมากขึ้น (Antropova et al., 2021) การสอน CLIL ในระดับประถมศึกษา แตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังคงพัฒนาทักษะการสื่อสารและมีความไวต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ครูที่มีทักษะภาษาอังกฤษดีสามารถใช้ภาษาเป้าหมายอย่างเป็นทางการในห้องเรียน และ สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษา อย่างไรก็ตาม ครูที่มีทักษะภาษาน้อยอาจเผชิญกับข้อจำกัดในการอธิบายเนื้อหาและการใช้เทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนระดับประถมขาดแรงจูงใจและความเข้าใจในเนื้อหา (กรรณิการ์ บุญขาว, 2567) นอกจากนี้ ความสามารถของครูในการปรับระดับภาษาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยครูต้องสามารถ ปรับเปลี่ยนระดับความซับซ้อนของภาษา และ ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและมีส่วนร่วมกับการเรียน

2.2 การเตรียมความพร้อมและการพัฒนาครู การอบรมและพัฒนาทักษะครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ CLIL ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาโดย กรรณิการ์ บุญขาว (2567) ระบุว่า ครูในพื้นที่ชนบทยังขาดโอกาสในการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการสอน CLIL ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการสอน ในระดับประถมศึกษา ครูจำเป็นต้องเข้าใจว่าเด็กเรียนรู้ผ่านการกระทำ (learning by doing) ดังนั้น หลักสูตรอบรมครูควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนา เทคนิคการสอนที่เป็นมิตรกับเด็ก เช่น การใช้สื่อภาพ การเคลื่อนไหว และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ กัลยา จันทรพรหมณ์ (2563) พบว่าครูที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ CLIL สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กประถมได้ดีกว่า และสามารถ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การสอนตามลักษณะ

ของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ครูในระดับประถมศึกษาควรได้รับการฝึกฝน ด้านจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก เพื่อช่วยให้สามารถสื่อสารและสนับสนุนผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เช่น ตำราเรียน เทคโนโลยี วิดีโอ และแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการสอนแบบ CLIL (Chen, 2023) อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ Waloyo et al. (2021) พบว่า ครูในบางพื้นที่ยังขาดแคลนสื่อที่เหมาะสม ทำให้การสอน CLIL ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สื่อการสอนควรมีลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เช่น หนังสือภาพ และการดัดคำศัพท์ ช่วยเสริมสร้างการจดจำคำศัพท์และแนวคิดทางภาษา วิดีโอการสอน และแอปพลิเคชันการเรียนรู้ ทำให้เนื้อหาเข้าใจง่ายขึ้นและกระตุ้นความสนใจ เป็นต้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์และการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะภาษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียน และช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล (Chen, 2023)

2.4 การสนับสนุนจากผู้บริหารและโรงเรียน การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ CLIL ดำเนินไปอย่างราบรื่น กรรณิการ์ บุญขาว (2567) ระบุว่า โรงเรียนที่มีการส่งเสริมและสนับสนุน CLIL ผ่านนโยบายที่ชัดเจนสามารถทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จได้มากขึ้น ปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนจากโรงเรียน ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเอง การจัดเวิร์กช็อป การอบรมภาคปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูในโรงเรียนอื่น การจัดหาทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอ โรงเรียนต้องจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนควรสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบสองภาษา เช่น การใช้ภาษาอังกฤษในป้ายประกาศ กิจกรรมเสริม เช่น English Camp หรือการเรียนรู้ผ่านการแสดงละครภาษาอังกฤษ ซึ่งช่วยให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับการใช้ภาษาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Anggraini et al., 2023)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL

แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ Content and Language Integrated Learning (CLIL) จะมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะภาษาและความเข้าใจเนื้อหาในระดับประถมศึกษา แต่ก็ยังมีอุปสรรคหลายประการที่ขัดขวางการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ปัญหาหลักเกิดขึ้นทั้งในด้าน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และทรัพยากร ซึ่งมีผลโดยตรงต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.1 ด้านการเตรียมการสอน การออกแบบหลักสูตร CLIL ที่สามารถบูรณาการภาษาและเนื้อหาได้อย่างลงตัวเป็นเรื่องที่ท้าทาย โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งยังมีความสามารถทางภาษาไม่สูงมาก ครูต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการ เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และ กำหนดรูปแบบการ

สอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย อย่างไรก็ตาม ครูจำนวนมากยังไม่มีความมั่นใจในการพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสมกับ CLIL (Wahyu Setyaningrum & Purwati, 2020)

การศึกษาโดย Antropova et al. (2021) พบว่า ครูในระดับประถมศึกษามักพบปัญหาในการกำหนด ขอบเขตของเนื้อหาวิชา ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน โดยบางครั้งเนื้อหาทางวิชาการมีความซับซ้อนเกินไปสำหรับเด็กที่ยังไม่เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกสับสนและสูญเสียความมั่นใจในกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ กัลยา จันทรพรหมณ์ (2563) ระบุว่า การเตรียมการสอนในระบบ CLIL ต้องคำนึงถึง รูปแบบการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา ซึ่งมักเรียนรู้ได้ดีจากการใช้สื่อภาพ การเล่าเรื่อง และการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Experiential Learning) อย่างไรก็ตาม ครูจำนวนมากยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการออกแบบการสอนที่ใช้สื่อเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หนึ่งในปัญหาหลักของการจัดการเรียนการสอน CLIL ในระดับประถมศึกษาคือ การขาดความเชี่ยวชาญทางภาษาของครู ทำให้บางครั้งครูต้องใช้ภาษาแม่แทนภาษาอังกฤษในการสอน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน (Antropova et al., 2021) สำหรับนักเรียนประถมศึกษา การสัมผัสกับภาษาต่างประเทศในรูปแบบที่เป็นธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญ การที่ครูไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วทำให้ บรรยากาศการเรียนรู้ไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษา และอาจทำให้เด็กขาดโอกาสในการฝึกฝนภาษาในบริบทที่เป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ นักเรียนระดับประถมศึกษาอาจต้องการการอธิบายที่ชัดเจนและมีตัวช่วย เช่น ภาพประกอบหรือท่าทาง ซึ่งถ้าครูขาดทักษะในการปรับเปลี่ยนการสื่อสารให้เหมาะสมก็อาจทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน Estrada & Segura (2022) พบว่า ครูในระดับประถมศึกษาที่ใช้ CLIL จำเป็นต้องมี กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนที่ดี เนื่องจากเด็กในวัยนี้มีสมาธิที่สั้นและต้องการกิจกรรมที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม การใช้กิจกรรมที่มากเกินไปโดยไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจนอาจทำให้เด็กเสียสมาธิและลดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้

3.3 ด้านการประเมินผล การประเมินผู้เรียนในระบบ CLIL ต้องครอบคลุมทั้งเนื้อหาและภาษา ซึ่งทำให้เกิดความซับซ้อนในการออกแบบเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม (Chen, 2023) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา ซึ่งเด็กอาจยังไม่มีความสามารถในการแสดงออกทางภาษาที่ดีพอจะสื่อสารความเข้าใจของตนเองได้อย่างครบถ้วน Waloyo et al. (2021) พบว่าการประเมินแบบดั้งเดิม เช่น การสอบข้อเขียน อาจไม่สะท้อนความสามารถของผู้เรียน CLIL ได้อย่างแม่นยำ ครูจำเป็นต้องใช้ การประเมินทางเลือก (Alternative Assessment) เช่น การประเมินจากพฤติกรรมในห้องเรียน เช่น การมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมภาษา การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) เพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย การใช้การประเมินผลที่ไม่เป็นทางการยังไม่แพร่หลายมากนัก ทำให้ครูยังคงใช้การสอบแบบเดิม ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับระบบ CLIL และอาจทำให้นักเรียนระดับประถมเกิดความเครียดในการเรียนรู้ภาษา

3.4 ด้านทรัพยากรและการสนับสนุน โรงเรียนในชนบทมักเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร เช่น สื่อการสอน เทคโนโลยี และโอกาสในการพัฒนาครู (กรรณิการ์ บุญขาว, 2567) นักเรียนระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนผ่านสื่อที่เหมาะสม เช่น หนังสือภาพ วิดีโอ บัตรคำ และเกมภาษา เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม Chen (2023) พบว่าโรงเรียนในชนบทมักขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยี ทำให้เด็กขาดโอกาสในการใช้ สื่อดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ กรรณิการ์ บุญขาว (2567) ระบุว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนยังคงมีความสำคัญในการส่งเสริม CLIL โรงเรียนที่ไม่มีการสนับสนุนที่เพียงพออาจทำให้ครูขาดแรงจูงใจและไม่สามารถพัฒนาตนเองในด้านการสอน CLIL ได้

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนแบบ Content and Language Integrated Learning (CLIL) ในระดับประถมศึกษาประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการพัฒนาแนวทางการสอนที่ตอบสนองต่อลักษณะเฉพาะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่กำลังพัฒนาทักษะภาษาและการคิดวิเคราะห์ แนวทางสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพครู การใช้สื่อและนวัตกรรม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการกำหนดนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ

4.1 การพัฒนาศักยภาพครู การพัฒนาครูเป็นหัวใจสำคัญของ CLIL โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เด็กต้องการ การชี้นำที่ชัดเจนและรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ครูต้องได้รับการฝึกอบรมให้สามารถ บูรณาการภาษาและเนื้อหาเข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสม และสามารถใช้เทคนิคการสอนที่ช่วยให้นักเรียนระดับประถมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย (Banegas & del Pozo Beamud, 2022) แนวทางการพัฒนาครูในระดับประถมศึกษา ได้แก่ หลักสูตรอบรมที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับครูระดับประถม ควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับ การใช้สื่อภาพ การสื่อสารผ่านท่าทาง และการอธิบายเนื้อหาอย่างเรียบง่าย เพื่อให้เด็กเข้าใจภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้น การอบรมภาคปฏิบัติที่เน้นการสอนแบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เช่น การจำลองสถานการณ์ (Simulation) หรือการสังเกตการณ์ในชั้นเรียนของครูที่มีประสบการณ์ ช่วยให้ครูสามารถนำเทคนิคไปใช้ได้จริง

4.2 การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม สื่อการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา เรียนรู้ภาษาและเนื้อหาไปพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยี เช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ แอปพลิเคชัน และวิดีโอสื่อการสอน สามารถช่วยให้ CLIL มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Chen, 2023) แนวทางการพัฒนาสื่อที่เหมาะสมกับเด็กประถมศึกษา ได้แก่ หนังสือภาพ และบัตรคำศัพท์ เด็กในวัยประถมต้นสามารถเรียนรู้ได้ดีผ่าน การมองเห็นและการจดจำคำศัพท์ผ่านภาพ วิดีโอ และแอนิเมชันเพื่อการศึกษา ใช้ในการอธิบายเนื้อหาที่ซับซ้อนผ่านภาพเคลื่อนไหว เช่น การสอนเรื่องระบบสุริยะผ่านวิดีโอ

ภาษาอังกฤษที่มีคำบรรยาย เกมการเรียนรู้ (Game-Based Learning) เช่น เกมจับคู่คำศัพท์ เกมตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา ซึ่งช่วยให้เด็กเรียนรู้ภาษาไปพร้อมกับการเล่น

4.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครู ที่สอน CLIL ในประเทศและต่างประเทศเป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาการสอนแบบ CLIL ได้ดีขึ้น (Anggraini et al., 2023) แนวทางการสร้างเครือข่ายที่เหมาะสมกับการสอนระดับประถมศึกษา ได้แก่ โครงการแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียน เช่น โครงการพี่เลี้ยงครู (Mentorship Program) ที่ให้ครูที่มีประสบการณ์ช่วยแนะนำครูใหม่ เครือข่ายการเรียนรู้ระดับประเทศและนานาชาติ เช่น โครงการ Erasmus+ ในยุโรป และ โครงการ Bilingual 2030 Plan ในไต้หวัน ซึ่งช่วยให้ครูมีโอกาสเรียนรู้แนวทาง CLIL จากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายยังช่วยให้โรงเรียนสามารถ แบ่งปันสื่อการเรียนรู้ และ นำแนวทางที่เหมาะสมไปใช้ในโรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากร ได้ง่ายขึ้น

4.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐควรมีการส่งเสริม นโยบายสนับสนุน CLIL ในระดับประถมศึกษา เช่น การกำหนดมาตรฐานการสอน การอบรมครู และการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ (กรรณิการ์ บุญขาว, 2567) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดมาตรฐานการสอน CLIL ในระดับประถม เช่น การกำหนดแนวทางการออกแบบหลักสูตรและการประเมินผลที่เหมาะสมกับเด็ก เพิ่มงบประมาณสำหรับสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะ โรงเรียนในชนบทที่ขาดแคลนสื่อและเทคโนโลยี ส่งเสริมการฝึกอบรมครูอย่างเป็นระบบ ภาครัฐควรมี หลักสูตรฝึกอบรมครู CLIL ระยะยาว และให้โอกาสครูได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning - CLIL) ในระดับประถมศึกษาคือ การยืนยันว่าบทบาทของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการใช้ CLIL โดยครูไม่เพียงต้องมีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านภาษาและเนื้อหาวิชาที่สอน แต่ยังต้องมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการภาษาและเนื้อหาเข้าด้วยกันได้อย่างกลมกลืน อีกทั้งต้องสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการเรียนรู้แบบ Active Learning งานวิจัยเน้นย้ำว่า CLIL สามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การสื่อสาร และความตระหนักด้านวัฒนธรรมของนักเรียน พร้อมทั้งช่วยเพิ่มความมั่นใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษา โดยกรอบแนวคิด 4Cs (Content, Communication, Cognition, Culture) เป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวันและพัฒนาทักษะในลักษณะองค์รวม อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของ CLIL ในบริบทของประเทศไทยยังเผชิญกับความท้าทาย เช่น การขาดแคลนครูที่มีความพร้อมในด้านภาษาและการออกแบบการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะครูอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการสนับสนุน

สื่อการเรียนการสอนเฉพาะทางจึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูในระดับท้องถิ่นและนานาชาติจะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มโอกาสความสำเร็จของ CLIL การค้นพบนี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการศึกษาแบบบูรณาการและเน้นความสำคัญของการพัฒนาครูในระบบ CLIL เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและมีคุณภาพสูงในบริบทการศึกษาไทย

บทบาทของครูในระบบ CLIL เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการเรียนการสอน ครูต้องมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหาและภาษา ตลอดจนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะของนักเรียนแบบองค์รวม CLIL แตกต่างจากการสอนแบบดั้งเดิมโดยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาไปพร้อมกับการเรียนรู้เนื้อหา ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้นและช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับโลกยุคสากล อย่างไรก็ตาม การนำ CLIL ไปใช้ในประเทศไทยยังต้องการการพัฒนาในหลายด้าน โดยเฉพาะการฝึกอบรมครู การจัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

บทสรุป

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning - CLIL) ถือเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการผสมผสานการพัฒนาทักษะภาษาและการเรียนรู้เนื้อหาเฉพาะวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในระดับประถมศึกษา CLIL ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในหลายมิติ ทั้งในด้านความคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร และการสร้างความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการนำ CLIL มาใช้ในบริบทของการศึกษาในประเทศไทยต้องพึ่งพาบทบาทของครูเป็นสำคัญ ซึ่งครูในระบบนี้ต้องมีทักษะที่หลากหลาย ทั้งความเชี่ยวชาญในเนื้อหาเฉพาะทางและความสามารถด้านภาษาอังกฤษ รวมถึงความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเป้าหมายทางเนื้อหาและภาษาเข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสม CLIL มีพื้นฐานมาจากกรอบแนวคิด 4Cs ได้แก่ เนื้อหา (Content) การสื่อสาร (Communication) การคิด (Cognition) และวัฒนธรรม (Culture) โดยเน้นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันและบริบททางวัฒนธรรม นักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะภาษาในบริบทที่มีความหมายและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือสังคมศึกษา งานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่า CLIL ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและความมั่นใจในการเรียนรู้ภาษา อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประเมินผล และสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต อย่างไรก็ตาม การนำ CLIL ไปใช้ในบริบทของประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การขาดแคลนครูที่มีทักษะภาษาอังกฤษเพียงพอ การออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสม และการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหาและภาษา ครูส่วนใหญ่อาจขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสอน รวมถึงมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น สื่อการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ และการขาดการอบรมที่เหมาะสม งานวิจัย

เสนอว่า การสนับสนุนครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเฉพาะทาง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนำ CLIL ไปใช้ ดังนั้น บทบาทของครูในระบบ CLIL ไม่เพียงแต่การสอนเนื้อหาและภาษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุน และการพัฒนานักเรียนในลักษณะองค์รวม การส่งเสริมให้ครูมีทัศนคติที่ดีและสนใจพัฒนาตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ CLIL ประสบความสำเร็จในบริบทการศึกษาไทยและสร้างรากฐานที่ยั่งยืนสำหรับนักเรียนในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ บุญขาว. (2567). การส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษผ่านแนวคิดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน. วารสารครุศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 6(2), 1-15.
- กัลยา จันทร์พราหมณ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามแนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, 12(3), 84-94.

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman.
- Anggraini, N. S. S., Munir, A., & Purwati, O. (2023). The implementation of CLIL at primary school: Teacher's perspectives and challenges. *EDUKASIA: Journal Pendidikan dan Pembelajaran*, 4(2), 991–1000.
- Antropova, S., Poveda Garcia-Noblejas, B., & Carrasco Polaino, R. (2021). Teachers' efficiency of CLIL implementation to reach bilingualism in primary education. *Revista Estilos de Aprendizaje*, 14(27), 6–19.
- Banegas, D. L., & del Pozo Beamud, M. (2022). Preparing future teachers for CLIL: An in-depth investigation of three cases. British Council.
- Campillo-Ferrer, J.-M., Miralles-Martínez, P., & Sánchez-Ibáñez, R. (2020). CLIL teachers' views on cognitive development in primary education. *Palgrave Communications*, 6(97).
- Chen, H.-C. (2023). Teaching CLIL to primary school students under Taiwan's bilingual 2030 plan. *TESOL Communications*, 3(1).
- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and language integrated learning*. Cambridge University Press.
- Estrada, J. L., & Segura, N. (2022). Analysis of CLIL teaching sequences for primary education. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 98(36.2), 275–295.
- Krashen, S. D. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Pergamon Press.
- Long, M. H. (1996). The role of the linguistic environment in second language acquisition. In W. C. Ritchie & T. K. Bhatia (Eds.), *Handbook of second language acquisition* (pp. 413–468). Academic Press.
- Mehisto, P., Marsh, D., & Frigols, M. J. (2008). *Uncovering CLIL: Content and language integrated learning in bilingual and multilingual education*. Macmillan Education.
- Reinoso Montoya, O. I. (2023). Content and language integrated learning (CLIL) to develop writing skills in English. *CHAKIÑAN. Revista de Ciencias Sociales y Humanidades*, 20(196–209).
- Setyaningrum, R. W., & Purwati, O. (2020). Projecting the implementation feasibility of CLIL approach for TEYL at primary schools in Indonesia. *Journal of English Educators Society*, 5(1). 23–30.

- Waloyo, A. A., Khoiriyah., & Farah, R. R. (2021). Teachers' perception to CLIL and web-based material implementation in a primary school. English Review: Journal of English Education, 9(2), 227–234.
- Wahyu S. R., & Purwati, O. (2020). Projecting the implementation feasibility of CLIL approach for TEYL at primary schools in Indonesia. Journal of English Educators Society, 5(1), 23–35.